

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: michal.veselsky@soc.cas.cz

Vztah a pocit hrdosti na příslušnost k ČR

Technické parametry

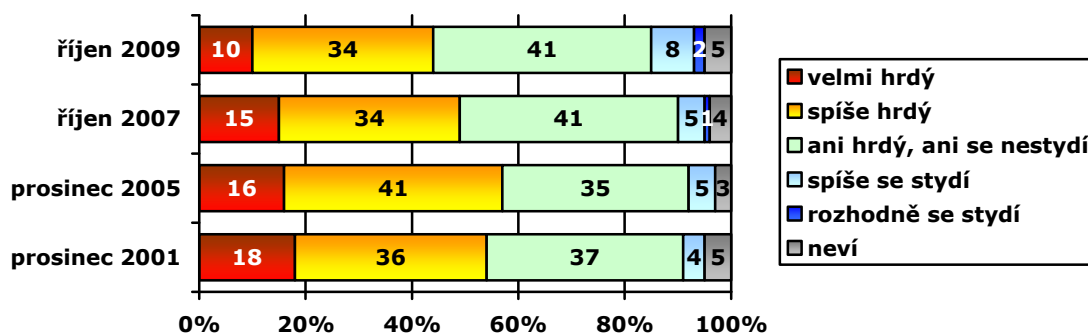
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2009, v09-10</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>5. 10. – 12. 10. 2009</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1071</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OV.132, OV.133, OV. 137, OV. 142, OV.143, OR.125</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>1. prosince 2009</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Michal Veselský</i>

Ve svém říjnovém výzkumu se Centrum pro výzkum veřejného mínění věnovalo otázkám týkajícím se vztahu k České republice a pocitu hrdosti a příslušnosti k ní.

Kromě obecné míry hrdosti odpovídali respondenti na otázku, zda by si Českou republiku zvolili za místo svého pobytu, pokud by měli možnost výběru, a zda by se přihlásili k obraně ČR při vojenském ohrožení.

Úvodem byla lidem položena otázka, nakolik se cítí být hrdí na Českou republiku:¹

Graf 1: Hrdost na Českou republiku

Jakkoliv tvoří dotázaní stydlí se za Českou republiku výraznou menšinu, od začátku měření se podíl negativních odpovědí („spíše + rozhodně se stydí“) zvýšil ze 4 % v roce 2001 na letošních 10 %. Současně poklesl podíl respondentů, kteří jsou na ČR hrdí („velmi + spíše hrdý“), o 13 procentních bodů z 57 % v prosinci 2005 na současných 44 %. Zbýlých 41 % zaujalo ambivalentní postoj, když zvolilo odpověď „ani hrdý, ani se nestydí“.

Následující dvě otázky se zajímaly, z jakých důvodů jsou lidé na Českou republiku hrdí a z jakých důvodů na ni naopak hrdí nejsou. Jednalo se o tzv. otevřenou otázku bez předem nabídnutých odpovědí. Respondenti mohli uvést až tři důvody:

Tabulka 1: Z jakých důvodů je hrdý na ČR?² (v %)

Rodná země, vlastenectví, má zde rodinu, přátele	21
Historie, historické osobnosti	20
Krásná země, příroda, památky, města	20
Sport	18
Umění, kultura, tradice (zvyky)	14
Z žádných důvodů, není na co být hrdý	8
Šikovní, vzdělaní, vynalézaví lidé/národ	7
Věda	6
Morálka, mezilidské vztahy, dobré lidské vlastnosti	6
České výrobky	5
Politická suverenita, politická kultura, demokracie, politici	4
Jiná odpověď	11
Neví	7

Pozn.: Dotázaní mohli uvést až tři důvody, proto součet nedává 100 %.

¹ Znění otázky: „Nyní se prosím zamyslete nad Vaším vztahem k České republice. Do jaké míry jste nebo nejste hrdý na to, že jste občanem České republiky?“

V odpovědích respondentů se objevovalo několik nejčastějších tematických okruhů, jako je pocit příslušnosti k rodné zemi (21 %), případně ocenění její historie a historických osobností (20 %). Dále byla hrdost na ČR často odvozována od historických a přírodních památek (20 %) a od o něco abstraktnější kultury a tradice (14 %). Dalším specifickou oblastí hrdosti Čechů jsou pak sportovní úspěchy (18 %).

Odkaz na rodnou zemi je častěji zmiňován věřícími (29 %), než lidmi, kteří se k žádné církvi nehlásí (18 %). Historie a historických osobností si častěji váží dotázaní s vysokoškolským vzděláním (33 %) a lidé starší 60 let (24 %), naopak v nejmladší věkové skupině do 19 let jsou historické osobnosti zmiňovány pouze 10 % oslovených. Přírodní krásy a památky naplňují hrdostí především respondenty žijící v malých obcích (29 %). Na kulturu a tradice poukazují ve větší míře vysokoškoláci (23 %) a Pražané (25 %), naopak nejméně mladí do 19 let (7 %). Hrdost na sportovní úspěchy Čechů je častěji záležitostí mužů (24 %) a mladých lidí do 19 let (29 %).

Tabulka 2: Z jakých důvodů není hrdý na ČR?³ (v %)

Politika, politici	40
Korupce, podvody, právní prostředí, zákony, soudnictví	19
Morálka, mezilidské vztahy, špatné lidské vlastnosti	12
Kriminalita, narkomani, alkoholismus, bezdomovci, prostituce	11
Ekonomika, špatná životní úroveň, nezaměstnanost	10
Z žádných důvodů, není nic na co by neměl být hrdý	4
Menšiny, přistěhovalci, pozitivní diskriminace (jak se chovají, je jich moc..)	4
Pověst, jméno ČR v zahraničí, chování Čechů v zahraničí (krádeže)	4
Zahraníční politika, vztahy se zahraničím, podřizujeme se mocnostem	3
Rasismus, xenofobie, diskriminace (jak se chováme k menšinám, cizincům)	2
Jiná odpověď	13
Neví	9

Pozn.: Dotázaní mohli uvést až tři důvody, proto součet nedává 100 %.

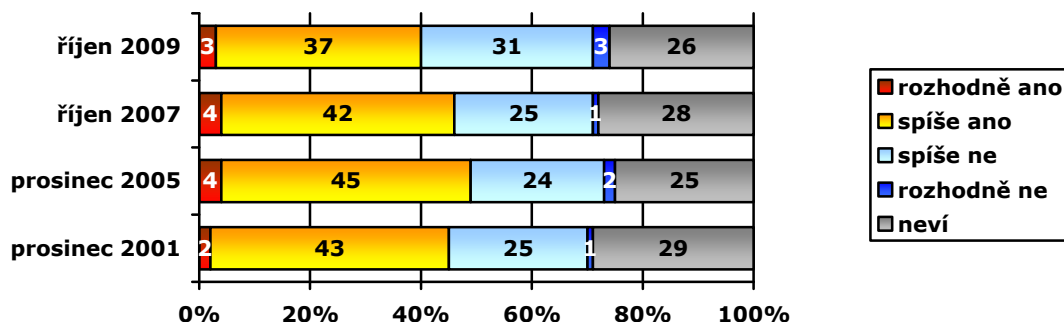
V mezi nejčastějšími příčinami, proč se lidé za ČR stydí, se objevuje stud za politické představitele a fungování politiky obecně. V tomto duchu se vyjádřily dvě pětiny dotázaných. Frekventovanými důvody jsou rovněž nízká úroveň právního prostředí (19 %), morálka a špatné mezilidské vztahy (12 %), kriminalita (11 %) a ekonomická situace (10 %).

² Znění otázky: „Z jakých důvodů jste hrdý na to, že jste občanem České republiky?“

³ Znění otázky: „Z jakých důvodů nejste hrdý na to, že jste občanem České republiky?“

Dále byli respondenti požádáni, aby odhadli míru hrdosti ostatních lidí na Českou republiku:⁴

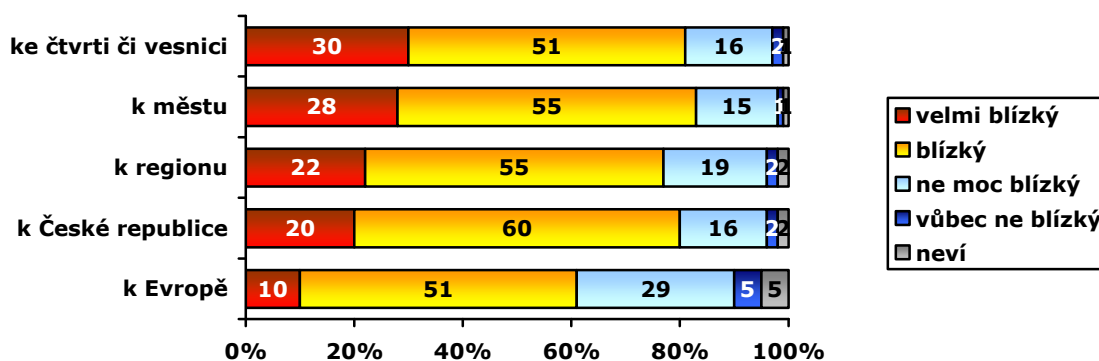
Graf 2: Cítí ostatní lidé hrdost na ČR? (v %)

Stejně jako v případě osobní hrdosti také v odvozené otázce, kde měli respondenti odhadnout míru hrdosti na ČR mezi ostatními lidmi, došlo od posledního výzkumu před dvěma lety k poklesu pozitivního hodnocení („rozhodně + spíše ano“) a to o 6 procentních bodů na současných 40 %. Naopak o 8 procentních bodů přibylo respondentů, kteří si nemyslí, že je většina lidí hrdá na svou příslušnost k České republice.

Vedle obecných otázek na příslušnost k ČR se výzkum zajímal také o míru pociťované blízkosti k vybraným geografickým celkům:⁵

Graf 3: Blízkost vztahu Čechů k vybraným územním částem (v %)

Pozn.: U položky „vztah k městu“ nebyly započteny odpovědi „netýká se“.

⁴ Znění otázky: „Zamyslete se nyní prosím nad ostatními lidmi žijícími v ČR. Myslíte si, že pociťují hrdost na to, že jsou občany České republiky?“

⁵ Znění otázky: „Jak blízký vztah máte k a) Vaší čtvrti či vesnici, b) Vašemu městu, c) regionu, ve kterém žijete (např. Haná, Šumava...), d) České republice, e) Evropě?“

Největší rozdíl se nachází mezi blízkostí vztahu Čechů k Evropě, která je hodnocena nejhůře (61 % „velmi blízký“ + „blízký vztah“) a ostatními položkami, u nichž svůj vztah hodnotí jako blízký zhruba čtyři pětiny dotázaných. Je však třeba podotknout, že položka „Evropa“ je od předchozích kvalitativně odlišná.

V rámci územních celků počínaje místem bydliště až po republikovou úroveň existují v hodnocení lidí pouze minimální rozdíly. Například mezi vztahem k vesnici či místní čtvrti (81 %) a vztahem k České republice (80 %) jsou pouze zanedbatelné rozdíly, byť respondentů považujících svůj vztah za „velmi blízký“ je v případě vesnice či místní čtvrti o 10 procentních bodů více.

K místu bydliště mají blízký vztah především lidé žijící v malých obcích, věřící a lidé s dobrou životní úrovní. K České republice a Evropě se hlásí zejména vysokoškolsky vzdělaní a dále pak lidé, kteří označili životní úroveň své domácnosti jako dobrou.

Tabulka 3: Blízkost vztahu Čechů k vybraným územním částem – časové srovnání (v %)

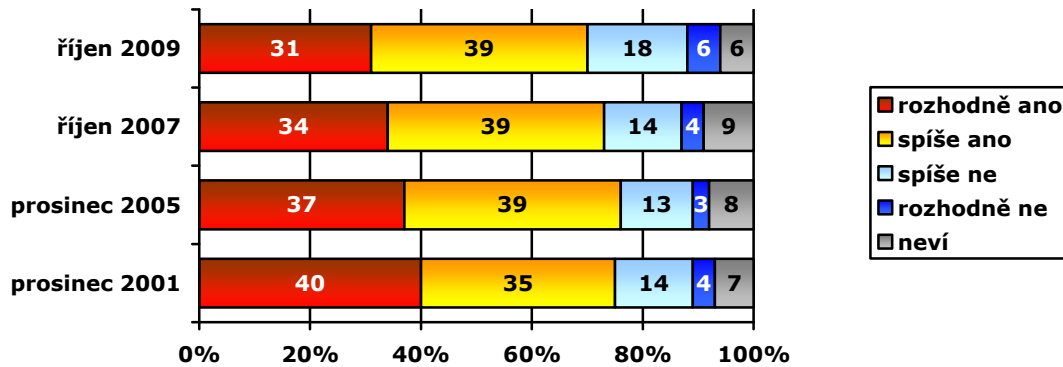
	XII/2001	XII/2005	X/2007	X/2009
Vaší čtvrti či vesnici	83/15	85/13	83/17	81/18
Vašemu městu	83/15	88/12	84/15	83/16
regionu, ve kterém žijete	81/16	84/14	81/18	77/21
České republice	90/8	88/10	86/12	80/18
Evropě	71/22	72/22	67/26	61/34

Pozn.: Podíly „velmi blízký“ + „blízký“ a „ne moc blízký“ + „vůbec ne blízký“.

Časové srovnání naznačuje v dlouhodobém horizontu úbytek lidí pociťujících blízkost k České republice a Evropě zhruba o 10 procentních bodů. Ostatní položky zůstávají beze změny.

Další otázka se zajímala, zda by chtěl dotyčný žít v České republice, pokud by měl možnost volby:

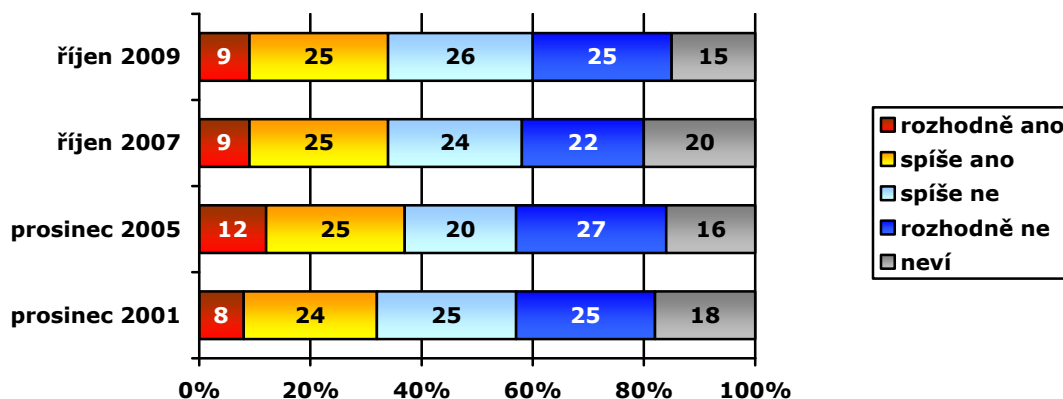
Graf 4: Chtěl by žít v České republice⁶ (v %)

Od posledního šetření přibylo lidí, kteří by v případě možnosti si vybrat volili jinou zemi než Českou republiku. V říjnu 2009 čítala tato skupina dotázaných 24 % („spíše + rozhodně ne“), což představuje oproti říjnu 2007 nárůst o šest procentních bodů.

Závěrečná otázka se zajímala, zda by se respondent přihlásil k obraně ČR v případě vojenského ohrožení:

Graf 5: Přihlásil by se k obraně ČR při vojenském ohrožení?⁷ (v %)

V posledním šetření deklarovalo 34 % dotázaných ochotu přihlásit se k obraně země v případě vojenského ohrožení („spíše + rozhodně by se

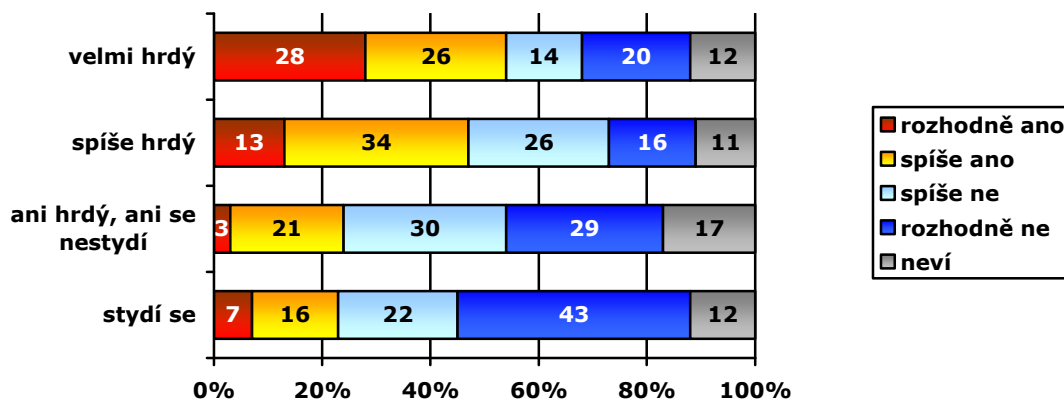
⁶ Znění otázky: „Kdybyste měl možnost vybrat si zemi, ve které byste chtěl žít, vybral byste si Českou republiku?“

⁷ Znění otázky: „Kdyby se Česká republika ocitla ve vojenském ohrožení a Vy byste měl možnost dobrovolně se přihlásit k účasti na její obraně, jak byste se rozhodl?“

přihlásil“). Naopak svou účast na obraně země rozhodně či spíše vyloučilo 51 % oslovených a 15 % nevědělo.

Ochotu zapojit se do obrany země deklarovali zejména muži (45 %). V rámci regionů projevili nejméně ochoty zapojit se do obrany Pražané (28 %). Mezi jednotlivými věkovými skupinami naopak nebyly statisticky významné rozdíly.

Graf 6: Ochota přihlásit se k obraně země v závislosti na míře hrdosti na ČR (v %)

Z grafu 6 je patrné, že míra hrdosti na Českou republiku výrazně ovlivňuje ochotu zapojit se do obrany země. Zatímco ve skupině „velmi hrdých“ deklarovalo ochotu podílet se na obraně 54 %, ve skupině stydících se („velmi + spíše se stydí“) smýšlí stejně pouze 23 % a naopak 65 % svou účast vylučuje.